№ 59 მარტი 18, კვირა 1890 მარტი 18, კვირა № 59

გაზეთი ღირს			
თთვე	მან. კ.	თთვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	9 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას კუკიაში, ავჭალის ქუჩა, თ. ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლებში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელიარიას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზე.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 სპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

თეატრი ტფილ. სათ.-აზნ. ბანკისა

გამოჩენილის იტალიელ ტრაგიკოსის

ერნესტო როსსის

და იმის დასის წარმოდგენები

დაიწყება 26 მაისიდგან.

რეპერტუარი:

„ოტელლო“ „შეილოკა“
„ლიუდოვიკ XI“ „მაკბეტი“
„კინი“ „ნერონი“
„მეფე ლირი“ „ჰამლეტი“
„დამნაშავის ოჯახი“ „კორიოლანი“

ამ წარმოდგენებისათვის ორი აბონემენტია გამართული და თითო ხუთ-ხუთის წარმოდგენიდგან შესდგება. პირველ აბონემენტის ამღებს ნება ექმნება ჰნახოს პიესები: „ოტელლო, დამნაშავის ოჯახი, შეილოკა, მაკბეტი და ნერონი; მეორისას — ლიუდოვიკ XI, კორიოლანი, კინი, მეფე ლირი და ჰამლეტი.

ადგილების ფასი:

ქვემო ლიტერნი ლოჟა — 25 მან., ზემო ლოჟები — 8 მან., ბენუარის ლოჟა — 15 მან., ლოჟა en face — 12, გვერდისა №№ 3, 4, და 16 — 10 მან., №№ 12, 17 და 18 — 8 მან. პირველის რიგის სავარძელი — 6 მან., მე-2 და 3 რიგისა — 5 მან., მე-4, 5 და 6-სა — 4 მან., მე-7, 8 და 9-სა — 3 მან. 50 კაპ., მე-10 და 11-სა — 4 მან., მე-12 და 13 — 3 მან., მე-14, 15-სა — 2 მან. 50 კაპ., მე-16, 17, 18 — 2 მან., მე-19 და 20 — 1 მან. 50 კაპ. სცენის პირდაპირი გალერია 1 რიგისა — 1 მან., მე-2, 3, 4 და 5 — 75 კაპ., დანარჩენი — 60 კ. გვერდებისა პირველ რიგისა — 60 კაპ., მე-2 — 50 კაპ.

ხელის-მოწერა მიიღება დილის 10 საათიდგან 2-მდე.

ზედამხედველი კომიტეტი ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკისა აუწყებს ბ-ნთ დამფუძნებელ წევრთ და წევრთ მსესხებელთ, რომ ბანკის წესდების მე-82 §-ის ძალით 1890 წლის 12 აპრილს, დილის 10 საათზედ, დანიშნულია საერთო კრება წევრთა სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის სახლში, სასახლის ქუჩაზედ, ქ. ტფილისს.

კრებამ უნდა განიხილოს და დაამტკიცოს შემდეგი საგნები:

1) ანგარიში ბანკის მოქმედებისა 1889 წლის განმავლობაში;

2) მოხსენება ბანკის მართველობისა სავარაუდო ხარჯთა აღრიცხვაზედ 1890 წლისათვის;

3) მოხსენება იმის შესახებ, თუ როგორ იქმნენ ხოლმე ამიერიდგან არჩეულნი დამფასებელნი;

4) მოხსენება იმის თაობაზედ, თუ როგორ შეიცვალოს წესდების მე 82 §-ი, რომელიც მართველობის წევრთა და ბანკის მსახურთა %-ობით დაჯილდოვებას შეეხება;

5) მოხსენება იმის გამო, რომ შევსებულ იქმნას წესდების მე 26, 27, 28, 29 და 53 §§ - და ბანკს ნება დაერთოს ხუთ-სარგებლიან გირავნობის ფურცელთა გამოცემისა;

6) მოხსენება იმის თაობაზედ, თუ როგორ განაწილდეს საყოველთაო საჭიროებისათვის 35% წმინდა მოგებისა;

7) მოხსენება ბანკის სადგომზედ მეორე სართულის აშენების შესახებ.

და 8) არჩევანი: ზედამხედველ კომიტეტის ერთის წევრისა, ნაცვლად გ. ს. განძიელისა; მართველობის ერთის წევრისა, ნაცვლად თ. ა. ზ. ჩოლაყაშვილისა, და ამ თანამდებობის ორის კანდიდატისა; დამფასებელ კომისიის ორის წევრისა, ნაცვლად თ. ლ. ჩერქეზიშვილისა და ვ. სულხანიშვილისა, და იმათის ორის კანდიდატისა, — რომელნიც რიგისამებრ ანებებენ თავს სამსახურს. (7—3)

ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 22 მარტს,

ქართულის დრამატიულ დასის არტისტების მიერ

ერთის უმაწვილის კაცის სასარგებლოდ

წარმოდგენილი იქნება:

I

გაციყარნეთ

კომედია 3 მოქმედ., თხზ. სარდუსი,

II

ქალი სამხედრო ტანისამოსში

კომედია ერთს მოქმედებად, ორ-ანისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი საფაროვისა, გაბუნია-ცაგარლისა, ავალოვისა, მელიქოვისა, ჩერქეზიშვილისა; ბ-ნნი აბაშიძე, გუნია, ცაგარელი, კანდელაკი და სხ.

დივერტისმენტი

ბ-ნი აკაკი წერეთელი წაიკითხავს ახალს ლექსებს.

ქ-ნი გაბუნია იმღერებს ქართულს ხმებს.

ბ-ნი სარაჯოვი დაუკრავს ვიოლონჩელს,

გ. აბაშიძე იგალობებს ახალ კუპლეტებს ჩვენის დროის გმირებზედ.

ნ. ერისთავი წაიკითხავს ლექსებს.

აღნიაშვილის ხორო იმღერებს სხვა-და-სხვა ხმას.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია

დასაწყისი 8 საათზე

გენერალ-ადიუტანტმა თ. ლევან ივანეს ძე მელიქოვმა 16 მარტიდამ მიიღო მისს ბრწყინვალებაა თ. დონდუკოვ-კორსაკოვისაგან შემდეგი დეპეშა:

ვისურვაფი მოგილოცო კარგი ამბავი: დღეს უმაღლესად დამტკიცდა გაიმართოს ტფილისში განყოფილება სახელმწიფო თავად-აზნაურთა ბანკისა. გულით მიხარიან, რომ მოხერხდა აგრე სასურველად გაყვანა ამ არსებითად დიდ საქმისა, რომელიც ასე სასარგებლოა ჩემთვის მეტად საქართველოს თავად-აზნაურთათვის. იმედი მაქვს, გაზაფხულზე უკვე გაიხსნას ეს განყოფილება ბანკისა.

თავადი დონდუკოვი

ტფილისი, 17 მარტი

გენიოსი კაცი, რომლის ღვაწლმაც გერმანია ამ დღევანდელ შემძლებელობამდე და დიდებამდე მიიყვანა, დაეთხოვა სამსახურს და, როგორც მისი მტრები ოხუნჯობენ, წავიდა თავის მამულში, რომ კომბოსტო სთესოსო. ამ მოულოდნელმა ამბავმა აალაპარაკა მთელი ქვეყანა. არ არის არც ერთი გაზეთი, თუ ჟურნალი, რომ ამის გამო ასე თუ ისე არა ჰლაპარაკობდეს. ვერავის-კი დღეს აქამომდე ვერ გამოუცვნია — რა მიზეზია ამ თითქმის ყოვლად შემძლებელის კაცის სამსახურიდამ გასვლისა. ვარაუდობით ლაპარაკისათვის, რა თქმა უნდა, ბევრი საბუთია, ხოლო გადაწყვეტითა და გულ-დაჯერებით ვერავის უთქვამს — რამ აიძულა ესეთი კაცი, რომელიც მთელი ოც-დახუთი წელიწადი ხელიდგან არ უშვებდა სადავეს გერმანიის სვე-ბედისას, რომელმაც ამდენი შრომა და ღვაწლი შესწირა თავის ქვეყანას და რომელიც ამ ქვეყანაში ჰბატონობდა ხელ-შეუშლელად და თითქმის დაუბრკოლებლად, — რამ აიძულა ესეთი კაცი, რომ ყველაფერს თავი მიანება და განზე გაუდგა? ან თვით გერმანიამ, რომელიც დღეს თითქმის მარტო თ. ბისმარკის ღვაწლით, მთელის ევროპის მბძანებლად შეიქმნა, როგორ შეიწყნარა სამსახურიდამ გადადგომა თავის სახელოვან დიდებულ კაცისა?

იმ მრავალ ნაირ მითქმა-მოთქმათა შორის, რომელსაც ამ მეტის-მეტად საყურადღებო ამბავმა, ყველაზე უფრო ზედ-მიწევნილი ერთის გერმანულის გაზეთის სიტყვა მიგვაჩნია. იგი გაზეთი ამბობს, რომ თ. ბისმარკის გასვ-

---

ფელეტონი

ხიდია ჩატეხილი

მოთხრობა

XII*)

ნიკო ძალზე შეზარხოშებული თავის კაბრიოლეტში ჯდებოდა. გლეხკაცებიც, კარგად შეზარხოშებულები, მხიარულად გარს შემოჰხვეოდნენ და მადლობას ეუბნებოდნენ, რომ ნიკომ იმათთან დროს გატარება იკადრა. ნიკომ შემოჰკრა ცხენს წკეპლა და თავდაღმართზე დააქანა.

ძალიან მხიარულად იყო მოჰარბებულის ღვინის გამო. ყველა გამვლელგამომვლელს სიყვარულით უცინოდა და პირველად თითონ აძლევდა სალამს.

გაქანებული კაბრიოლეტი ცოტად შეაყენა, რადგანაც ბოგირი იყო გადასასვლელი და ბოგირზედაც მგზავრები გადადიოდნენ. ნიკომ უნებლიედ ყურადღება მიაქცია ერთს ახალგაზდა გლეხს, რომელსაც მოხუცებულ დედაკაცისათვის ხელი გადაეხვია, ბარბაცით მიდიოდა თითონ და ისიც ბარბაცით მიჰყავდა. ნიკო მალე მოეწია და უცდიდა, როდის გადაახწევდნენ ბოგირს. კინაღამ მოთმინებაც დაჰკარგა იმათ ცდაში, რადგანაც თითქო განგებ იმ ბოგირზე მოუნდათ ალერსი, და ის-ის იყო აპირებდა დაეძახნა, გზა დამითმეთო, რომ ბოგირის გაღმიდგან ლათოს ხმა მოესმა:

— დედაკაცო, ვერა ჰხედავთ, უკან ბატონი გიცდით.

ამ ხმაზე იმათ ერთი უკან შეიხედეს, ერთმანეთს გაშორდნენ და ბოგირს მალე გადაეიდნენ. ნიკოს მარტო ეხლა მოაგონდა, რომ ის ლათოს ხათრის გულისათვის წავიდა დღეობაში. ის მაშინვე მიხვდა, რომ ეს ახალგაზდა გლეხი უნდა ყოფილიყო ლათოს საქმრო, რომელიც მაჰანკალს ეგრე ძალიან ეალერსებოდა.

ლათოს დაძახებაზე ნიკომ გაიღიმა და ბიჭსა და დედაკაცზე რაღაც ნაირად გული აელრინა.

— ორთავენი უნდა გააწვინო და გაწკეპლო, გაიფიქრა ნიკომ, მაგრამ რად, თითონაც ვერ იტყოდა ამის პასუხს. იმ წამს ლათოს რომ ეკითხა მისთვის რჩევა, ეტყოდა: «ნუ გათხოვდებიო», თუნდა ძალიან სდომებოდა კიდეც ლათოს, მისთხოვდებოდა იმ კაცს.

ნიკომ ღვარძლიანის ღიმილით გაუარა გვერდზე დედაკაცსა და ბიჭს და, როცა თავი დაუკრეს, ისე გულმოსული იყო, რომ სამაგიერო სალამიც არ მისცა. ლათოს რომ მიუახლოვედა, კაბრიოლეტი შეაჩერა და თითქო იმ ბიჭის გულის გასახეთქად მოინდომა ლათო თავის კაბრიოლეტში ჩაესვა. ბევრი ხვეწნაც არ მოუნდა, რადგან ლათოს ძალიან უნდოდა თავის საქმროს მალე მოშორებოდა.

ნიკო ცხენს გაუჯავრდა, ლათოს მიეალერსა და ბიჭს ნიშნის მოგებით გადაჰხედა.

ათ წამს არ გაუვლია, რომ ნიკოს, უკვე რაღაცა ფიქრებით გართულს, ნელის ნაბიჯით მიჰყავდა ცხენი თავის სოფლის აღმართზე და ლათო მოკუნტული, სიამოვნებით დამტკბარი ხმას არ იღებდა. ერთს ალაგას კაბრიოლეტმა ნიკოსკენ გადიწია, ლათო უნებლიედ ნიკოს მიეყუდა და, რა იგრძნო ნიკოს ახლო ყოფნა, იამა და უნებურად უფრო ძლიერ მიეკრა. გულის ძგერით ღმერთს ეხვეწებოდა, რომ გზა გაჭიანურებულიყო: ასე ჩუმად ნიკოსთან ახლო ყოფნა, თუნდ ერთს საათს კიდევ, მთელს სიცოცხლეს ერჩივნა.

— რა ნაირად მომეკარი, ლათო, ხომ არა გციება? ჰკითხა სხვა ნაირის ღიმილით ნიკომ.

ლათომ არა უპასუხა-რა, მხოლოდ ძალიან გაწითლდა, თვალები აენთო და დარცხვენილმა აქეთ გამოიწია.

— არა, ჩემო ლათო, განა მაგისთვის გითხარი? გაგეხუმრე. მე მცივა კიდეცა, მომეკარი!

როდესაც ლათო თავ-ჩაღუნული თითქო ნანობდა თავის დავიწყებას და მორცხვად სცდილობდა ნიკოს არ მიჰკარებოდა, ნიკომ თითონ მოხვია ხელი და ძალად მიიკრა. ლათო თავის დახსნას ვერა ჰბედავდა. ნიკო პატარა ხანს შესცქეროდა ლათოს, მერე უფრო მიიახლოვა და ლოყა ერთისა მიეკვრა მეორესას.

— რა ცხელი ლოყა გაქვს, კინაღამ დამწვი, უთხრა ალერსით ნიკომ.

ლათომ ხმა არ ამოიღო. კრძალვით, გაუბედავად ნიკოს ხელიდგან თავის დახსნა მოინდომა და ოდნავ გაიწია. ნიკო ჯერ თითქო არ უშვებდა, მაგრამ როდესაც დაინახა ლათოს თვალები, რომლებიდგანაც თითქო ის-ის იყო ცრემლები უნდა გადმოცვივნულიყო, და მერე მოხვეულ ხელებს ქვეშ ლათოს კანკალი რომ იგრძნო, გაშტერებით, პირზე ღიმილ შეუწყვეტლად წყნარად გადიღო ხელი და განათავისუფლა. აღმართს რომ აეიდნენ, გზის პირად, მოედანზე გამოპრანჭული გოგოები მუსიკას უკრავდნენ და მათ შუა გიგლა იდგა და იკვანწებოდა, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა.

— ლათო, შეხედე ერთი როგორ იგრიხება გიგლა! უთხრა ნიკომ და დიდად გაეხარდა, რომ ამ სანახაობაზე ლათოს სიცილი მოუვიდა. სახლში მივიდნენ თუ არა, ნიკომ თავის ოთახში დასაძინებლად გასწია, მაგრამ, როგორც ღვინის სმას შეუჩვეველს, თავს ბრუ ესხმოდა და თვალს დახუჭავდა თუ არა, ყველაფერი ბახლიანად დაუტრიალდებოდა და თვალს გამოახელინებდა. ამ ნაირად, რაც დღეობაზე ისიამოვნა, ეხლა სულ ერთიანად წამწარდა.

კარგა ხანს ეწვალა ასე. უცბად გარედგან ვილაცის ჯავრობა მოესმა. ერთ ხანად იფიქრა, გავიგებ, რა ამბავიაო, წამოდგა კიდეც, მაგრამ თავმა დასძლია და ისევ ულონოდ მიწვა. პატარა ხანს შემდეგ მოხუცის ოთახიდგან არა ჩვეულებრივი ხმა-მაღალი ლაპარაკი მოესმა. ნიკო არც ამას ათხოვებდა ყურს, რომ ამ ლაპარაკში თითქო ვილაცას ტირილიც არ შემოსმენოდა. ნიკო გაჯავრებული წამოდგა და ბარბაცით მოხუცის ოთახში წავიდა. იქ ლათო დახვდა მტირალი.

— რა ამბავია? რადა ტირის ლათო?! ჰკითხა ნიკომ გაჯავრებით აქ შეყრილ დედაკაცებს და გლეხ-კაცებს.

მოხუცი მწარედ დაიღრიჯა და სიტყვის მაგიერად მუხლებზე ხელები დაირტყა. სოფლის „სუდია“, ცოტა შეზარხოშებული, წინ წადგა.

— ან ფული მომეციო.. ან.. გოგო მემსახუროსო, უთხრა „სუდიამ“.

— რა ფული! ვინ ამბობს, ვის ეუბნება?! დაუყვირა ნიკომ „სუდიას“.

---

*) იხ. „ივერია“ № 45, 46, 48, 49, 51, 52, 54, 55, 56 და 57.

ლა სამსოფლიო ამბავია. ეს ის უბრალო ამბავი არ არის, რომ ერთი მინისტრი გადადგა და მეორე დაინიშნა იმის სანაცვლოდ. ეს იმასა ჰნიშნავს, რომ თ. ბისმარკის სისტემამ თავისი დრო მოიჭამა, ამ სისტემის აღსასრულის დღე მოვიდა. „ჭაბუკებრ მხნემ და ღონიერმა ახალმა დრომ" წამოიწია წინ და ამის ძლიერს ზედ-მოქმედებას ვეღარ გაუძლო ძველმა სისტემამაო. ამ ახალის დროს ზედ-მოქმედებამ ფეხი გაიდგა გერმანიის ერში და უმაღლეს სფერამდისაც მიაღწიაო. აქ ხათაბალებმა და ცილობამ-კი არ დაამარცხა კაცი, რომელსაც მთელი ოც-და-ხუთი წელიწადი ხელთ ეპყრა პრუსიისა და გერმანიის ბედი, არამედ იმან, რომ თითონ თ. ბისმარკი მიხვდა, რომ მისი დრო-ჟამი წავიდა და ვეღარ შეუძლიან ახალის დროს საჭიროებას თვალი გაუსწოროს და წამალი დასდოსო. ეს მიხვედრა ერთის წამისა და დღის საქმე არ არის და არც შედეგია რომელისამე ცალკე შემთხვევისა და მიზეზისაო. ეს ამბავი დიდის ხნისაა და ნელ-ნელა იზრდებოდა და მწიფდებოდაო, — სისტემა პირ-ქვე ემხობა მხოლოდ მაშინ, როცა გამოჩნდება, რომ საძირკველი არ უვარგაო. ამით აიხსნება ის საოცარი გულგრილობა, ის საოცარი მშვიდობიანობა, რომელიც ამ დიდ ამბის შემდეგ გერმანიაში ჰსუფევსო.

მეორე გერმანული გაზეთი თითქმის ამასავე ამბობს. ამ გაზეთის სიტყვით, იმპერატორს ვილჰელმს სწყინდა და აკვირვებდა, რომ [illegible] ბისმარკს ჰსურდა, მისთვის მო[illegible]ციები, მთელი ის სამართველო ხერხები, მთელი ის მტრობა, რომელთა შორის დაჰბერდა ეს ხანგრძელი მრჩეველი მისის პაპისაო. მარტო ეს შინაგანი მიზეზი საკმაოა, რომ იმპერატორს და თ. ბისმარკს ერთად შრომა შეძლებლად გახდომოდათო. კანცლერი შეუძლებლად ჰხდიდა მოქმედებას უიმისოდ, თუ სოციალისტების წინააღმდეგი კანონი სამუდამო კანონად არ ქცეულიყო. იმპერატორი-კი ჰფიქრობდა, რომ ამ სოციალისტებ შორის ზოგნი უმეცრებით შეცდომილნი არიან და ამათ შეწყნარება უნდა და არა სასჯელი და დევნაო. კანცლერი ჰფიქრობდა, რომ შეუძლებელია მართვა ქვეყნისა, თუ გაზეთები ხელში არ დავიჭირეთ და ეგრედ წოდებული „ფული ველფებისა" ამას არ მოვახმარეთო. ვილჰელმმა უკადრისობად მიიჩნია ასეთი ღონისძიება საზოგადო აზრზე მოქმედებისათვის და საჭიროდ სცნა ეს ფული თავის პირვანდელ დანიშნულებაზე მიქცეულ იქმნას. თ. ბისმარკი მომხრე იყო, რომ საქმის პატრონი და მუშა მამაშვილობის წესზე დარჩენილიყვნენ, იმპერატორმა-კი აღიარა, რომ აქ დიდ-პატარაობას ადგილი არა აქვს და ორივენი თანასწორნი უნდა იყვნენ სახელმწიფოშიო. მუშათა საქმის წარმატება თ. ბისმარკს სიზმრად მიაჩნდა, იმპერატორმა-კი თვითონ იკისრა ამ საქმის გასწორება, არამც თუ მარტო საგერმანიოდ, არამედ საევროპოდაც. თ. ბისმარკი იმ სისტემის კაცია, რომ საპარლამენტო არჩევანებზე მთავრობამ რაც შეიძლება მეტი ზედ-მოქმედება უნდა იქონიოსო, იმპერატორი-კი ამბობს, რომ მე ნამდვილი სურვილი მინდა შევიტყო ერისა და ამიტომაც არჩევანები სრულად თავისუფალი უნდა იქმნას ყოველის ზედ-მოქმედებისაგან და არავითარ ღონისძიებას არ შევიწყნა[illegible]ვადაო. ამ სახით თითქმის არც ერთის საგანის გამო, რომელიც დღეს ასე თუ ისე შეეხება კეთილდღეობას სახელმწიფოსას, იმპერატორი და თ. ბისმარკი ერთმანეთს ვერ მორიგდებოდნენ და ამიტომაც უნდა განშორებულიყვნენო.

ყოველივე ეს ძალიან ჭკუაზე ახლოა. ძალიან ადვილად საფიქრებელია, რომ თ. ბისმარკის სამსახურიდამ გასვლის მიზეზი ეს იყოს. და თუ ყოველივე ეს იყო, ნუ თუ ამოცანად არ უნდა გვეჩვენოს იმპერატორ ვილჰელმის ქცევა ამ შემთხვევაში. ვილჰელმი II, საცა-კი შემთხვევაა, ყველგან დიდის ქებით, დიდის პატივითა და თითქმის სასოებითაც იხსენიებს თავის პაპას და ამბობს, რომ იმის მიერ ნაჩვენები გზა ჩემთვის კანონიაო. ძალიან კარგი, ხოლო მთელმა ქვეყანამ იცის, რომ მისი პაპა თ. ბისმარკის სამსახურიდამ დათხოვნაზე ყოველთვის იტყოდა ხოლმე: „არასოდეს." და შვილიშვილმა ეს „არასოდეს" ესე მალე რად დაივიწყა? ეს ერთი. მეორე ისა, რომ თუ ზემოხსენებულ გაზეთების სიტყვას სახეში მივიღებთ, აშკარად დავინახავთ, რომ იმპერატორი ვილჰელმი უფრო თავის მამის ფრიდრიხის გზას დასდგომია, ვიდრე პაპისას, და რატომ არსად არ იხსენიებს მამას, რომელიც თ. ბისმარკს სწორედ მის სისტემის გამო იწუნებდა და უპირობდა კიდეც დათხოვნას სწორედ ამის გამო. არც ხომ ფრიდრიხს უნდოდა ის უკადრისი ღონისძიება ეხმარა, რომ გაზეთები მოესყიდა, არჩევანებზე მთავრობას რაიმე ზედ-მოქმედება ჰქონოდა და სხვა ამისთანა და სამართლიანობა ითხოვდა, თუ ვინმე სახსენებელია ამ შემთხვევაში, ვილჰელმს თავისი მამა ეხსენებია და არა პაპა, რომელიც თ. ბისმარკს ნებას აძლევდა რაც გინდა ჰქმენიო. განა სისტემა ბისმარკისა ეხლანდელის იმპერატორის [illegible] ახალი სისტემა, რომლის გამოც ეხლანდელს იმპერატორს მოუნდა დათხოვნა თ. ბისმარკისა, უფრო მამის სისტემას არა ჰგავს, ვიდრე პაპისასა? მაშ მამას რად აყენებს ჩრდილში და მარტო პაპას რად ახსენებს ქებითა და სასოებით?

ესეთი ქცევა ვილჰელმისა ნუ თუ ღირსი არ არის რომ კაცი ჩაუფიქრდეს. ეს მისი პოლიტიკაა, ხერხია, რომ უფრო ადვილად შეასრულოს თავისი განზრახული, თუ სხვა რამე.

ახალი ამბავი

*** გამოვიდა ცალკე წიგნად ნ. ურბნელის „ძვლის დება მეფე გიორგი ბრწყინვალესი", რომელიც ჩვენს გაზეთში იბეჭდებოდა ფელეტონებად შარშან შემოდგომასა და წელს ზამთარში. ფასი წიგნისა 25 კაპ.

*** ჩვენ შევიტყეთ, რომ ჩარკვიანისა და ფანცხავას ქართულ წიგნების მაღაზიას უნდა დაბეჭდოს ცალკე წიგნად ლექსები იოსებ დავითაშვილისა ავტორის სურათით. მაღაზიას ნაწერები პოეტისა უკვე შეუკრებია და ამ დღეებში შეუდგება ბეჭდვას თავისსავე საკუთარს სტამბაში.

*** ჩვენ გავიგეთ, რომ ტფილისის სასამართლოს პალატის ბრალმდებელს განუზრახავს სენატში კასაცია შეიტანოს მომრიგებელ-მოსამართლის ბ-ნ ზუბალოვის საქმეზე, რომელიც ამას წინად ტფილისის სასამართლო პალატაში გამართლდა. ბ-ნ ზუბალოვს ის ჰბრალდებოდა, რომ ტფილისის ოლქის სასამართლოს ბძანება არ შევისრულებიაო.

*** ბ-ნი გ. ლოლობერიძე, რომელიც ფოთის საქალაქო სკოლის ზედამხედველად იყო და შარშან შემოდგომას ტფილისის სახელოსნო სასწავლებელში გადმოვიდა მასწავლებლად, დღეს ქალაქის სკოლების კომიტეტს დაუნიშნავს სახელოსნო [illegible]

*** ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ოთხშაბათს, 21 მარტს, ბ-ნ რატილის ქართული ხორო გაჰმართავს კონცერტს. შემოსავალი ამ კონცერტისა გადიდება ხოროს სამგზავროდ რუსეთში. ბ-ნ რატილს განუზრ[illegible] ამ ზაფხულს მოიაროს რუსეთის თავრესი ქალაქები და ქართული ცერტები გამართოს. იმედია, საზოგადოება დაეხმარება რატილ[illegible] მისცემს საშუალებას, თავისი კე[illegible] განზრახვა სასრულეში მოიყვანო[illegible]

*** 26 მაისიდგან დაიწყება ქართულს თეატრში წარმოდგ[illegible] სახელოვანისა და გამოჩენილის ნესტო როსის მონაწილეობით. ლეთების დაკვეთა წარმოდგენე[illegible]თვის უკვე დაიწყო. შეიძლება ჩა[illegible] 5 წარმოდგენაზედ ცალკე და [illegible]დევ ცალკე, რადგან სულ 10 მოდგენაა განზრახული. ფასები მეტებულია დანიშნული. პირველი [illegible]გი სავარძლისა ღირება 6 მან. ნასკნელი რიგი სკამისა 1 მან. [illegible] გალერეია 1 მან. დაწყებული 50 პეიკამდე.

*** 1888 წელს იმიერ-კავ[illegible] რკინის გზას ჰქონია შემოსავალი [illegible] 1.743,727 მან. ხარჯი ჰქ[illegible] 1.708,573 მან. მოგება დარჩ[illegible] 35,154 მან.

*** ამ ჟამად ტფილისის საპა[illegible]როებში იმყოფება 546 პატიმარი. ა[illegible]ში 9 აზნაურია და 13 დედაკაცი. [illegible]რის კაცთა რიცხვი სამკურნალოში [illegible]კაცია.

*** მეტეხის ციხეში 17 მარტა[illegible] 290 პატიმარი იყო. ამათში 17 ა[illegible]ურია.

*** სოფ. ბოდბის ხევი (სიღნა[illegible] მაზრა): 12 მარტს უნდა აერჩიათ სოფლის მოხელენი, სხვათა შორის მამასახლისიც. არჩევანებისათვის [illegible] ბრძანდა თვით მაზრის უფროსიც. ხა[illegible]ხმა გამოაცხადა, რომ ჩვენ ჯამაგ[illegible] დაუნიშნავთ მამასახლისს, თუ [illegible] გიანს კაცს ვიშოვითო. ჩვე[illegible] სცხოვრობს ერთი ასეთი საიმედო [illegible]ცი, ბ-ნი ზ. ნაცვლიშვილი, მაგრამ [illegible] კისრულობსო. კრებაზე 500-მდე ო[illegible]

სუდია შეფერხდა, თავის თავს ძალა დაატანა და უნდოდა აეხსნა რაში იყო საქმე, მაგრამ შიშითა და სიმთვრალით ენა ვეღარ ამოიგნო.

— ი... ი... ისა... ისა... წაილუღლუღა „სუდიამ".

— თუ არ შეგიძლიან, რაღას ლაპარაკობ, გაუჯავრდა სუდიას დედაკაცი: ისა, შენი ჭირიმე, ბატონო, რომ იმ უბედურსა აიმ თავადიშვილის ფული მართებია, თავის დროზე ვერ გადაუხდია და ეხლა თხოულობს, ან ფული მომეცითო, ან გოგოს წავიყვანო, სამსახურში გაუბრიო. ამ უბედურს ვეუბნებით და იმაზე ტირის.

ნიკომ შუბლი შეიკრა და თავი ჩაჰკიდა.

— რასა ტირი, გოგო, განაგრძო დედაკაცმა: მართლა ახლავე ხომ არ მიჰყევხარ ბატონის დაუკითხავად, ვინ წაგიყვანს!

— სად არის ის თავადიშვილი? იკითხა ნიკომ.

— იქ გახლავს, სოსეს სახლთან, უპასუხა ყველამ ერთ-ხმად.

— გეშველა, გოგო, რაღასა ტირი! უთხრეს გოგოებმა ლათოს, როდესაც ნიკო გაჯავრებული გატრიალდა.

— არ მინდა შველა! გავყვები!.. სთქვა ლათომ ტირილით. თავადიშვილი მშვენიერ ცხენზე იჯდა და დოინჯი შემოეყარა. გარშემო სოფლელები შემოჰხვეოდნენ და იმის ლაპარაკს ყურს უგდებდნენ.

თუმცა შორეულ სოფლიდგან იყო, მაგრამ ზემო ქართლში იმის სახელი ყველამ იცოდა. თავად-აზნაურობას არ უყვარდა ეს ბატონი, ვაჭრობით მოიგო ფულიო, ამბობდნენ იმაზე. სომხის ქალი შეირთო და მან ასწავლა „ფოდრათების" აღებაო. გლეხკაცებში სულ სხვა ნაირად ჰქონდა იმას გავარდნილი ხმა: ჭკვიანი კაციაო, ამბობდნენ: ფულის ყადრი იცისო. ჩვენც თუმცა გვატყუებსო, მაგრამ მაინც ღმერთმა უშველოსო, ხელს ყოველთვის გვიმართავსო, არასოდეს ფულს არ დაგვიჭერსო, აი, შვილოო, გეტყვის: სამს თუმანს არა მთხოვ? ეს შენი სამი თუმანი, კალოობაზე მოვალ. თუ ფულს სარგებლით დამიბრუნებ, ხომ კარგი, და თუ არა-და, პურს წავიღებ. თუნდ სარგებელში გამიბარე, თუნდ თავენშიო". ეს არის და ეს! სარგებელს ურჯულოდ იღებს (თვეში თუმანზე არა ნაკლებ ექვს შაურს), მაგრამ თუ იმასაც არ მოვაგებინებთ, ხელს რად გაგვიმართავსო.

ამ ნაირად უყურებდნენ იმას გლეხკაცები და ეხლაც მამაშვილურად ამეებს ეუბნებოდა გლეხ კაცებს, როდესაც ნიკო იქ მივიდა.

თავადიშვილმა ზრდილობიანი სალამი მისცა და გაუღიმა ახალგაზდა თანამოძმეს. ნიკომ ოდნავ დაუქნია თავი.

— კნიაზო, მიმართა მან ნიკოს: როგორ გაატარეთ დრო ღლეობაში? ხალხი-კი არ იყო ბევრი...

— თქვენ, გეტყობათ, იქიდგან კარგ გუნებაზე არ მოდიხართ! გააწყვეტინა უკმეხად ნიკომ და უბიდგან პორტმანი ამოიღო. რამდენი მართებთ თქვენი, კნიაზო? ჰკითხა ნიკომ.

— ეის შეუტყობინებია?! უსაყვედურა მან გარეშემო ხალხს და მერე ნიკოს მიჰმართა: რა სათქმელია, კნიაზო, თქვენ როგორ შეგაწუხებთ. არც იმ საწყალს მოვთხოვდი, რომ მცოდნოდა, თუ ესეთი უბედურება დამართნია. ნუ სწუხდებით, კნიაზო. თქვენ არ მომიკვდეთ, არ ავიღო! ალალი იყოს იმაზე ჩემი ფული!

— „სუდია" რამდენი ჰმართებს სოსეს ამ თავადიშვილისა, ჰკითხა ნიკომ სუდიას. ღვინო ისე ჰქონდა მოდებული ნიკოს, რომ თავს ძლივს იმაგრებდა და გულით უნდოდა იმ თავადიშვილის გაბიაბრუება.

— ოთხი თუმანი თავენი გახლავს, შენი ჭირიმე, და ორის წლის სარგებელი თუმანი ორ აბაზად. ბატონი ბძანებს, ესეც ოთხს თუმანს შეადგენსო.

— კარგი ხელობა დაგიჭერიათ, კნიაზო?! ღმერთი აღარა გაქვთ, თქვენს თავადიშვილობას მაინც დასდეთ პატივი! ფუ, თქვენს კაცობას.

ნიკომ ვეღარ შეიმაგრა თავი და განაგრძო.

— აჰა, ესეც შენი რვა თუმანი. ამ სიტყვებით ნიკომ ფულები სახეში ესროლა კნიაზს.

— ჰხედავთ, რა გამიბედა! შეღრიალა თავადიშვილმა და ხანჯალი იშიშვლა: დაჰკარით მაგას, თქვენს მაგიერად პასუხს მე გავცემ, უბძანა მან გლეხ-კაცებს, მაგრამ დაჰხედეთ იმის უილბლობას, რომ ამოღებული ხანჯალი შიომ კეტის დაკვრით ხელიდგან გააგდებინა და ხალხმა ქომაგის მაგიერად დაუყვირა: აბა ხელი გიხლია მაგისათვის და მაშინ ჰნახავ შენს სეირს. ხელი, თორემ სისხლს დავაქცევთ აქა! თავადიშვილი გაფიცხდა. სიბრაზით სულ დორბლებსა ჰყრიდა: ვინ? ვინ დამკრა? ყვიროდა ის და მათრახს იქნევდა. მაგრამ უბედურს მათრახიც ხელიდგან გამოჰგლიჯეს, ცხენს ჯოხები დაუშინეს და კიჟინა დასცეს. თავადიშვილმა იკადრა და მოუსვა თავ-დაღმა. ნიკოს მეტად ესიამოვნა ქომაგი ხალხისა.

— მადლობელი ვარ, ხალხო, ქომაგობისათვის, მადლობელი, ღმერთმა მეც გადამახდევინოს თქვენი პატივისცემა. ნიკო მოკვდეს მაშ, თუ თქვენთვის თავი არ დასდოს. ნიკომ ჯიბეში ხელი ჩაიყო და თავ-დაუწყებულმა, რაც ფული ჰქონდა, მიჰფანტ-მოჰფანტა ხალხში და ალტაცებულის ტრფიალებით უთხრა: აი, სულ თ[illegible]ნის ჰირის სანაცვალო იყოს, [illegible]რამ მაბადია.

გლეხ-კაცებს ისე არ გაეხარდათ ნიკოს ამ ნაირი გულ-უხვობა, როგორ ნიკოს ეგონა. ნიკო რომ წავიდა ბარბაცით, იმათ მოჰკრიფეს გაბ[illegible]ლი ფული და შიოს ჩააბარეს, მეორე დღეს ნიკოსათვის დაებრ[illegible]ბინა: „ბატონი დალეული არის და უნდა დაუბრუნოთო განსაჯეს, [illegible] ნიკო მხიარულად დაუპირდაპ[illegible] მოხუცის ოთახს, რომ ლათო გ[illegible]ეხარებინა, მაგრამ მანამ ის იქამდი[illegible]ს მივიდოდა, ლათო ტირილით გამო[illegible]ვარდა და ფეხებზე მოეხვია.

— ჩემო ლათო, რას სჩადიხა[illegible], ამშვიდებდა ნიკო, როდესაც კა[illegible]რებში მოხუცი გამოჩნდა და ხმის კანკალით დაიწყო:

— ეგრე, შვილო, მუხლები დ[illegible]აუკოცნე... ჩემო ბატონო!.. ჩემო მ[illegible]ვარევლო! რა გითხრა, როგორ დ[illegible]გლოცო, შენი ჰირიმე!.. ღმერთმა გადაგიხადოს სამაგიერო, როგორ[illegible] შენ მოხუცის გული გააცოცხლე! გოგო! მეც მიმიყვანე მაგ ღვთისნიერ კაცთან! მეც მინდა ვემთხვიო...

ნიკომ დაამშვიდა მოხუცი და თავის ოთახისკენ გაეშურა...

პალიკო ყიფიანი

(შემდეგი იქნება)

ხიშვილი დაესწრო და სთხოვეს კვალად ბ-ნ ზ. ნაცვლიშვილს, რომელიც დასთანხმდა სოფელს. ეხლა უმაღლესს მთავრობაზე იქმნება დამოკიდებული, დაგვიმტკიცებს თუ არა არჩევანს.

*** სოფ. რუისი (გორის მაზრა): ჩვენსკენ, ღვთის მადლით, ზამთარმა მშვიდობიანად გაიარა, უთუოდ იმიტომ, რომ ღვინო არსად იყო და ლოთობას ცემა-ტყეპა და ხანჯლების ტრიალი არ მოჰყვა შობა-ახალ-წელიწადსა და ყველიერებში. წვრილ-წვრილი ქურდობა-კი საკმაოდ იყო. მუშაობა მინდორსა და ვენახებში უკვე დაიწყო, მაგრამ წელსაც ვენახების იმედი არა აქვთ. მესამედი ვაზი სულ გადაიჩეხა და დანარჩენიც შარშანდელის სიცივით გაფუჭებულია, ისე რომ საეჭვოა, მოისხას რამე წრეულ. გუთნები უკვე გაიტანეს და ხნა გაჩაღებულია, მაგრამ არც ქირნახულის მოსავლის იმედია: გამუდმებული ქარი ჰქრის ეს ათი დღეა და შეიძლება ნათესი ძირიანად ამოაგდოს.

*** „გაზ. ნოვ. ობოზ.“-ე ამბობს, რომ ტფილისში გავრცელდა ხმა, ვითომ ცირკის პატრონი ტომსონი, რომელიც ტფილისში ჰმართავდა წარმოდგენებს და ეხლა-ხან წავიდა ბათუმიდამ გემით სამხღვარ-გარედ, დაიღუპა ზღვაში ღელვის გამო მთელის თავის ქონებითა და სპილოებითაო.

*** გაზ. „კავკაზი“ ამბობს, რომ აელაბრის მცხოვრებთაც უთხოვნიათ ქალაქის გამგეობისათვის, აქაც გამოიყვანეთ მილის წყალიო. თხოვნაზე ხელი სამოცამდე კაცს მოუწერია.

წერილი რედაქციის მიმართ

დღეს თქვენს გაზეთში დაბეჭდილია ერთი უცნაური ამბავი, ვითომ მე მინდოდეს სამართლის ძალით აღვიდგინო ჩემგან დაკარგული სამკურნალო საზოგადოების წევრის ღირსება. არ ვიცი ვინა ბძანდება ის ჭკუის მტერი ვაჟბატონი, რომელმაც თქვენ ეს ცნობა გაუწყათ. დაგარწმუნებთ, ბ-ნო რედაქტორო, რომ მე ფიქრადაც არ მომსვლია ეს სასაცილო აზრი. მე მტკიცედ ვადგივარ იმ მიმართულებას, რომ ყოველს საზოგადოებას, თუ გინდ კერძო პირს უფლება აქვს მოიქცეს თავის საქმეში ისე, როგორც იმას თავისი გონება და სინიდისი უჭრის.

ნ. ხუდადოვი

ერთი კარგი საქმე კიდევ

აქამდის ჩვენს ქალაქში ქართულის წიგნების შოვნა, თუ არ ყიდვით, ძნელი იყო და ფულის უქონელ დაბალ ხალხსა და ხელოსანს თუნდა წიგნების კითხვის სურვილიც ჰქონოდა, უნდა მეზობელთა და ნაცნობთა შორის ეთხოვნა, რადგან მთლად ჩვენს ქალაქში არ მოიპოვება ქართული არც წიგნთ საკითხავი და არც ბიბლიოთეკა, საიდგანაც შეიძლებოდეს საკითხავად წიგნების წაღება ვადით სახლში. უმთავრესი მიზეზი ეს არის, რომ უვარგისი წიგნები იაფის ფასის გამო, როგორადაც, მაგალითად, „ასით სამღერალი“, „აბრაგუნეს ლექსი“ და სხვა ამ გვარი ხალხში ვრცელდება და კაი წიგნები-კი გაუცნობელი რჩება. სხვები, სხვა ქვეყნებში ძალითაც აჩვენებენ ხალხს წიგნებს და ჩვენში-კი ამოდენა ხელოსანი ხალხი უქმე დღეებში, მეტადრე ახალ შემოღებულ დაწესებით ბაზრების დაკეტის გამო, არ იციან რა ჰქნან, უთავბოლოდ დაეხეტებიან და ძალა-უნებურად ჩვენდა საუბედუროდ ეჩვევიან ქეიფსა და ლოთობას.

ამიტომაც სწორედ ყურადღების ღირსია ის იაფის ფასის ბიბლიოთეკა და საკითხავი, რომელსაც ჰმართავს ქალბატონი კნ. ს. ვ. არღუთინსკის ასული. ეს ქალი თავისის მხნეობით და საფუძლიანად საქმის დაწყებით ბევრთაგან ცნობილია და იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ კარგად წაიყვანს საქმეს. როგორც შევიტყეთ, სახლი კიდეც დაუჭერია აქ ქალს ერევნის მოედანზედ და აპრილის დამდეგს გაიხსნება საკითხავიცა და ბიბლიოთეკაც, სადაც იქნება ქართული, სომხური და რუსული წიგნები, როგორც საყმაწვილო, ისეც სხვა-სხვა-სხვა ხალხთა საკითხავი და ჟურნალ-გაზეთები. ვინც იქ მივა წასაკითხად, დღეში ორი კაპეიკი გამოერთმევა, და ვინც ისურვებს სახლში წიგნის წაღებას თთვეში ერთი აბაზი გარდახდება.

უეჭველია, ჩვენი საზოგადოება თანაგრძნობით მიეგებება ამ ახალს საქმეს, წაახალისებს ყველას და გაავრცელებს ამ კეთილ დაწესებულების აზრს.

გინმე ქალი

დ. ბაქრაძის სახელობაზე დაარსებულ ფონდის გამო.

მკითხველი, უეჭველია, მიაქცევდა ყურადღებას ჩვენის გაზეთის ერთ-ერთს ნომერში რაჭიდგან მოწერილ ამბავს და ბ-ნი მრევლიშვილის და მინდელისაგან წარმოდგენილ სიას იმ შემწირველებისას, რომელთაც შეძლებისამებრ შესწირეს განსვენებულ დიმიტრი ზ. ბაქრაძის ფონდის დასაარსებლად, ვისაც რამდენი შეეძლო. ღირსია ყურადღებისა ეს ფრიად სასიამოვნო ამბავი, მით რომ შემომწირველთა სიაში ვიპოვნეთ იმისთანანიც, რომელთაც შეუწირავთ ზემოაღნიშნულ საგნისათვის თითო ან ოროლი შაური. ივ. ბუგიაშვილი და გარსევან კახეთელიძე, რომელთაც გამოიღეს თითო შაური, უეჭველია წრფელის გულით მოქმედებდნენ და ის გაიღეს, რის მოხერხებაც ჰქონიათ. იმათ მაგალითს რომ სხვებმაც წაჰბაძონ, იმდენად თვალ-საჩინო თანხა შესდგება, რომ შეიძლება სრულიად გაესტუმროთ ყველა ის ხარჯი, რაც მოუნდება დიმიტრის ძეგლის აგებას, მის თხზულებათა დაბეჭდვას და სტიპენდიის დაარსებას და თუ მომეტებული იქმნება, შეიძლება გავრცელდეს ის დიდებული და პატიოსანი საქმეც, რომელსაც ისეთის თავ-განწირულებით ემსახურებოდა განსვენებული დიმიტრი. ჩვენის ძველის ისტორიის წყაროების გამოქვეყნებას, მოპოვებას, და მათ დაბეჭდვასა ორი და სამი ათასი მანათი-კი არა, ათი ათასიც მოუნდება. რასაკვირველია, ამოდენა ფულის შეგროვება უცბად ძნელია ქონებით ღარიბ ქართველობაში, მაგრამ თუ ბუგიაშვილები და კახეთელიძენი მრავლად აღმოჩნდნენ, რის ეჭვიც არ უნდა გვქონდეს, მაგ საქმესაც მალე მოევლება. აქ საჭიროა მხოლოდ ენერგიულად მოეკიდოს კაცი საქმეს.

მოვალეა ეს დიდი საქმე და პატიოსანი შრომა თავს იდოს სხვათა შორის ჩვენმა სამღვდელოებამ, რომლის წინაშე განსვენებულს მიუძღვის განსაკუთრებული დიდი ღვაწლი. ჩვენის საეკკლესიო ისტორიის წყარონი მან გამოაქვეყნა, გადმოსწერა მონასტრებისა და ეკკლესიების კედლების სხვადასხვა წარწერანი, აუწყა ყველა ეს სწავლულთა და ამით საეკკლესიო ისტორიის შესწავლა დააყენა მტკიცე საფუძველზედ. აი სწორედ ამისთვის ჩვენი სამღვდელოება ერთი-ორად უფრო მოვალეა გაისარჯოს და იამაგოს იმ ფონდის შესადგენად, რომლის შემწეობითაც დაუვიწყარი გახდება დ. ზ. ბაქრაძეს სახელი.

საქართველოს საეგზარხოში სულ ითვლება 2040 სამღვდელო და იმათში, სულ ცოტა, ქართველი იქნება 1500 კაცი. ყველა ამათ რომ საქმეს მეცადინეობა არ მოაკლონ, ბუგიაშვილებისთანასა და კახეთელიძეებისთანას ბლომად აღმოაჩენენ, რომელნიც არ დაიშურებენ კეთილ საქმისათვის თითო შაურს თავიანთ მცირე ქონებიდგან. თითო შაურობით, თითო გროშობით კი, იმდენა ფული შეგროვდება, რომ სრულიად და სავსებით დააკმაყოფილებს ზემოდ აღნიშნულ საჭიროებას. თითო შაური და თითო კაპიკი ცოტაა, მაგრამ, ანდაზისა არ იყოს, «პატა, პატაო და პატას კვერი გამოცხვაო». საჭიროა მხოლოდ მხნეობა, გარჯა და ხალისით ხელ-მოკიდება საქმისა. თითო შაურის გამოღება არავის გაუჭირდება და არც ვისმე გაალარიბებს, საქვეყნო საქმეს-კი ბევრს შეჰმატებს და დიდად გაახარებს.

Z

სამკურნალო საზოგადოების კრება.

ამ კრებაზედაც თითქმის სულ ექიმს ხუდადოვზედ იყო ლაპარაკი. სხვათა შორის საყურადღებოა, რომ თვრამეტმა ექიმმა განაცხადა ღამით დარაჯობის სურვილი.

როცა „საზოგადოების“ მდივანმა ექიმმა გრიგორიევმა წინანდელ კრების ოქმი წაიკითხა, ექიმმა რეისმა შენიშნა, რომ რამდენიმე ჩემი სიტყვა გამოგიტოვებიათო, მაგალითებრ: „როდესაც ექიმი ხუდადოვი ამბობდა, მე სრულიად გულ-დამშვიდებული ვიყავი, გაზეთში რომ „საზოგადოების“ წინააღმდეგ წერილს ვწერდიო, მაშინ მე იმას ვუპასუხე, რომ ეგ კიდევ უარესია თქვენთვის-მეთქი“. შემდეგ ამისა ექიმმა-ქალმა კარპოვიჩისამ შენიშნა, ოქმში მოხსენებული არ არის ის გარემოება, რომ ჩვენ, ოთხმა წევრმა, კენჭის ყრაზედ უარი იმიტომა ვსთქვით, რომ ხუდადოვის არც გამორიცხვა გვინდოდა და არც განკიცხვაო. ამის შესახებ ექიმმა რეისმა უპასუხა: ეგ რომ იმ კრებისათვის გამოგეცხადებინათ, მაშინ ჩაიწერებოდა კიდეც, და ახლა-კი გვიან-ღა არისო. ექიმმა-ქალმა კარპოვიჩისამ მიუგო, რომ მდივანს ჩემად ყველაფერი მაშინვე გამოვუცხადეო.

ექიმი რეისი: მაშასადამე, თქვენ სხვების მაგიერ რად ლაპარაკობთ.

შემდეგ ამისა ექიმმა ლუნკევიჩმა სთქვა, რომ ოქმში ტყუილად არის მოხსენებული, ვითომ ექიმმა ხუდადოვმა, წევრობის ბილეთი რომ დაუბრუნა, ქუდი მაშინვე დაიხურაო. მე იმ დროს მიმავალს თვალი გავადევნე და, უნდა მოგახსენოთ, ქუდის დახურვა არ შემიმჩნევიაო. ექიმი ტარსაიძე დაემოწმა ექიმს ლუნკევიჩს და სთქვა, რომ ამ ახალს ბრალს ტყუილად ნუღარა სდებთ, არ ჩაუდენიაო. როცა კარებთან მივიდა, ქუდი მხოლოდ მაშინ დაიხურაო. ერთმა წევრმა განაცხადა, რომ ქუდი ნამდვილად ოთახში დაიხურაო. ამას ამტკიცებს ისიც, რომ ექიმმა შურიგინმა მიაძახა: „ქუდი მოიხადეო“.

ექიმმა ლუნკევიჩმა დასძინა, რომ როცა ბ-ნი ხუდადოვი ოთახიდგან გადიოდა, მდივანი ზურგ-შექცეული იყო და, საინტერესოა, რა ნაირად შენიშნა ეს ქუდის დახურვაო. გარდა ამისა, რომ კიდეც დაეხურა, რა დიდი დანაშაული იქნებოდა? კაცი აღელვებული იყო და შეიძლება ქუდის დახურვაც უნებლიედ მოსვლოდა. ამ უბრალო ამბავს არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს და ოქმში აღნიშვნით-კი თქვენ დიდს ფასსა სდებთო.

თავმჯდომარე ექიმი პაელოვსკი. თუ ეს საქციელი უმნიშვნელოა, განა სულ ერთი არის, ეწერება ოქმში, თუ არა. მაშ რაღად ამბობთ, რომ ამოვშალოთო. ჩემის ფიქრით, საჭიროა აგრეთვე დარჩეს, რადგანაც ოქმი მართალი და უტყუარი გამომხატველი უნდა იყოს ყველა იმისი, რაც-კი კრებაზე მოხდება ხოლმე.

ექიმი ტარსაიძე. მაშასადამე, ისიც უნდა ჩაიწეროს, რომ თქვენ, ბატონო თავმჯდომარევ, დაცინვით ჰკითხეთ ბ-ნს ხუდადოვს, „წავლენ თუ არა, თქვენის ფიქრით, ექიმები ავადმყოფებთან გროშის გულისთვისაო“, და ამასთანავე კიდევ ის გარემოება, რომ თქვენს დაცინვას სხვებიც აჰყვნენ და თქვენებურადვე გაიღიმეს.

თავმჯდომარემ უარ-ჰყო, არავისათვის არ დამიცინიაო, და ექიმმა-ქალმა სამოილოვიჩისამ ამაზედ შენიშნა ტარსაიძეს, რომ, ხუდადოვს-კი არა, თქვენ დაგცინოდითო, რადგან მაშინაც სრულიად უსაფუძვლოდ დაუწყეთ თავმჯდომარეს ყვედრებაო.

ექიმი კაბილინი. ქუდი კიდეც რომ დაეხურა, დარწმუნებული ვარ, ამით ექიმს ხუდადოვს შეურაცხების მოყენება არ ენდომებოდა ჩვენის „საზოგადოებისათვის“. მაშ რა საჭიროა ამ გარემოების ოქმში აღნიშვნა.

შემდეგ ამისა კენჭი ჰყარეს და ხმის უმეტესობით გადასწყვიტეს, რომ ქუდის დახურვის ამბავი ისევე დარჩეს, როგორც არის ოქმში აღნიშნულიო.

შემდეგ მდივანმა წაიკითხა ოც და ხუთის წევრის წინადადება, რომ ექიმს ხუდადოვს ხელ-ახლად კენჭი ვუყაროთ და ასეთი სასტიკი სასჯელი შევუმსუბუქოთო. ექიმმა ლუნკევიჩმა შენიშნა, რომ ექიმი ხუდადოვი მხოლოდ შემთხვევით იქმნა გამორიცხული, რადგანაც კენჭოსანთა შორის უმრავლესობა ორის დასისა იყო. ერთს ხუდადოვის გამორიცხვა უნდოდა და მეორეს-კი მხოლოდ საყვედურის გამოცხადება. ვინც-კი ამ ორივ დასის წინააღმდეგი იყო, იმას კენჭი სულ არ ერგეს. თავმჯდომარე რომ სხვა ნაირად მოქცეულიყო და საზოგადოებისათვის პირდაპირ ეკითხა, გამოვრიცხოთ თუ არაო, მაშინ კენჭი ყველას ექნებოდა და უმეტესობა მთელის კრების სამს მეოთხედს ვერ შეადგენდა და, მაშასადამე, ვერც ექიმს ხუდადოვს გამორიცხავდა.

ამის შესახებ თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ ექიმს ლუნკევიჩს თავისი აზრი წინანდელს კრებაზე უნდა წარმოეთქვა, ახლა გვიან-ღა არისო. ბატონმა ლუნკევიჩმა უპასუხა, რომ შეცდომის გასწორება გვიან არასოდეს არ არისო.

ექიმი კაბილინი: «საზოგადოების წესდებას» რიგისამებრ არ აქვს განმარტებული ის მუხლი, რომელიც წევრის გამორიცხვას შეეხება. ყოველი საზოგადოება, როცა წევრის გამორიცხვაზედ მიდგება ხოლმე საქმე, ასე იქცევა: რამდენიმე წევრს ამ თავითვე შეაქვს წინადადება, რომ ესა და-ეს წევრი გამოვრიცხოთო, და შემდეგ ყველა და წევრს უწყება ეგზავნება. რომ გვცოდნოდა, თუ საქმე გამორიცხვამდის მიაწევდა, ყველანი მოვიდოდით. ამიტომ წინანდელს კრებას მხოლოდ ისინი დაესწრნენ, რომელნიც უფრო აღშფოთებული იყვნენ, და, საკვირველიც არ არის, თუ ექიმი ხუდადოვი გამორიცხულ იქმნა.

ექიმი გრიგორიევი. მე უკვე წინდაწინ გამოვუცხადე კრებას, რა ბრალს სცავდებდი ხუდადოვს.

ექიმი კაბილინი. ის-კი არ გამოგიცხადებიათ, თუ გამორიცხვას დაუპირებდით ვისმე.

ექიმი რეისი. ნეტა ვიცოდეთ, ეს სხვები რად ესარჩლებიან ექიმს ხუდადოვს. კრებას მაშინ შეუძლიან დამნაშავეს ბრალი აპატიოს, თუ თვით იგი მოვა და ბოდიშს მოიხდის.

ექიმი ტარსაიძე: საქმე ის არის, რომ ბრალეული უფრო მეტად დავსაჯეთ, ვიდრე ღირსი იყო და ჩვენც იმას ვთხოულობთ, რომ სამართლიანი სასჯელი იქმნას დადგენილი.

თავმჯდომარე (კრებას), შევიწყნაროთ თუ არა ეს წინადადება ოც-და-ხუთის წევრისა?

ექიმი რეისი (თავმჯდომარეს) ის-კი არ უნდა ეკითხოს კრებას შევიწყნაროთ თუ არა ეს წინადადება და ხელ-ახლა მივიღოთ ექიმი ხუდადოვიო. მე მგონია, კრებას ეს უნდა ეკითხოს: მივიღოთ თუ არა ოც-და-ხუთის წევრის წინადადება განსახილველად, თუ მივიღებთ, კრება მხოლოდ მაშინ უნდა შეუდგეს იმის განხილვას, შეუმცირდეს თუ არა სასჯელი ბრალდებულს.

ბ-ნ რეისის აზრის თანახმად თავმჯდომარემ კენჭი უყარა ამ საგანს და კრებამ ხმის უმეტესობით გარდასწყვიტა, რომ ნუ მივიღებთო.

ბოლოს ექიმმა რეისმა განაცხადა: წარსულს კრებაზედ მე შევნიშნე ექიმს ხუდადოვს, რომ გულ-ამღვრეული, სულით აღშფოთებული და გონება-აფორიაქებული ყოფილხართ, როცა საზოგადოების წინააღმდეგი წერილი დაგიწერიათ-მეთქი. ხუდადოვმა იწყინა და მიპასუხა, რომ მაგ სიტყვებით შეურაცხმყოფთ და გიჟს მიწოდებთო. ერთი ფსიხოლოგოსიც დაასახელა, რომელიც, ხუდადოვის სიტყვებით, იმ აზრისაა, რომ სულით აღშფოთება და გონებით აფორიაქება იგივე ჭკუა-შეშლილობააო. ეხლა ნება მიბოძეთ, ამ კრებაზე დავამტკიცო, რომ ექიმი ხუდადოვი მაშინ სტყუოდა და შემცდარი ბრძანდებოდა. მაშინ აღარ მახსოვდა და ვეღარ მოვიგონე, მაგრამ ახლა-კი ვაცხადებ, რომ გენიოსი ვუნდტი და თვით ის თხზულებაც-კი, რომელიც მაშინ ექიმმა ხუდადოვმა დაასახელა, იმ აზრისანი არიან, რომ ჭკუა-შეშლილსა და წუთიერად სულით აღშფოთებულსა და გონება-აფორიაქებულს შორის დიდი განსხვავებაა და შუა უძევს დიდი ზღვარიო.

ამითი გათავდა კრება.

ბიბლიოგრაფია

Извѣстія древнихъ греческихъ и римскихъ писателей о Кавказѣ, перев. К. Ганъ, часть II. Византійскіе писатели. Лазика и Иберія. Тифлисъ. 1890. (ცნობანი ძველთა ბერძენთა და რომაელთა მწერალთა კავკასიის შესახებ. ნათარგმნი ლათინურიდამ კ. განისა. ნაწილი II. ბიზანტიის მწერალნი. ლაზიკა და იბერია.

—

ამ ახლო ხანებში გამოვიდა ცალკე წიგნად მეორე ნაწილი ზემოხსენებულის წიგნისა, გადმობეჭდილია იმ ყოველ-წლიურ წიგნიდამ, რომელსაც

ჰბეჭდავს კავკასიის სწავლა-განათლების სამზრუნველო, სახელწოდებით: „Сборникъ матеріаловъ для описанія мѣстностей и племенъ Кавказа, изд. Кавказскаго Учебнаго Округа. выпускъ 9. პირველი ნაწილი გამოვიდა 1884 წ. და შეიცავს კავკასიის შესახებ ცნობებს, ომიროსიდამ დაწყებული მეექვსე საუკუნემდე ქრისტეს აქეთ. იმ ნაწილის შინაარსი 1884 წლის „ივერიაში" (ჟურნალი იყო) ვაცნობეთ მკითხველებს.

პატივცემულ მთარგმნელს კ. კანს (ბერძნულის ენის მასწავლებელს ტფილისის პირველის გიმნაზიისას), როგორც ეტყობა, არ დაუგდია თავისი განზრახვა ევროპის მწერლების ცნობანი შეჰკრიბოს ერთად და ქრონოლოგიურის რიგით გამოსცეს, რაც-კი რამ დაწერილია საზოგადოდ კავკასიაზე და საკუთრად საქართველოზე. როგორც შევიტყეთ, მესამე წიგნის შედგენასაც აპირობს, სადაც თავი უნდა მოუყაროს იტალიელ მწერალთა ცნობებს. რა თქმა უნდა, რომ ამგვარს შრომას დიდი გამოძიება და გამოჩხრეკა ეჭირება სწორედ გერმანულის გულ-მოდგინებით.

პირველ ნაწილში ბ-ნ განს მოყვანილი ჰქონდა ბერძენთა და რომაელთ 107 მწერლის ცნობა კავკასიაზე. მეორე ნაწილში საკუთრად ბიზანტიის მწერლების ცნობანი, უფრო პროკოპისა და აგაპისა, ამოუწერია და უთარგმნია შტრიტერის შეკრებილ ნაწერიდგან, რომელიც ლათინურად გამოცემულია პეტერბურგს 1779 წელს.

ახლად გამოსული წიგნი შეიცავს 215 გვერდს და ერთი მისი ნაწილი საკუთრად საქართველოს შეეხება. სახელდობრ: თავი I. ძველნი ცნობანი იბერიელებზე 461 წლამდის ქრისტეს აქეთ; II თავი იბერიის განთავისუფლება სპარსებისაგან და შეერთება რომაელებთან გურგენ მეფის დროს. ბრძოლა ამის გამო სპარსებისა და რომაელებისა. იბერნი მოკავშირენი ხან ერთისა და ხან მეორისანი. თავი III. იბერიაში შემოსევა სარაცინებისა (სარკინოზთა), რომაელებისა და თურქებისა. ამბავნი იბერიაში მომხდარნი ლეონ ფილოსოფოსისა და კონსტანტინე პორფიროგენის დროსა. გენეალოგია იბერიის მთავართა 685—959 წლებში ქრისტეს აქეთ. თავი IV. იბერიელები რომაელების მოკავშირენი; ომი ბაგრატისა ლიპარიტთან; მეორედ შემოსევა იბერიაში თურქებისა; დამორჩილება იბერიისა თათართაგან 964—1306 წლამდე. თავი V. სხვა-და-სხვა ცნობანი იბერიაზე.

დანარჩენი ნაწილი წიგნისა შეეხება ლაზიკას, რაც დღევანდელ დასავლეთ საქართველოს შეადგენს, სურამს გადაღმა, რომელიც ახლა რუსეთსა და ოსმალოს უჭირავს. ეს აღწერა შეიცავს ბ-ნ განის მეორე წიგნის უმეტეს ნაწილს, 57 გვერდიდამ 215 გვერდამდე და სულ თორმეტი თავია. რაც-კი რამ ევროპიულს მწერლებსა აქვთ მოხსენებული ლაზიკაზე 65 წლიდამ ქრისტეს წინად 1461 წლამდე ქრისტეს აქეთ, უფრო ბიზანტიის მწერლებსა აქვთ და ამიტომ ძვირფასი მასალაა, როგორც მსოფლიო ისტორიისათვის, აგრეთვე საქართველოს ისტორიისათვისაც. დღევანდლამდე ეს ცნობები გაფანტული იყო და მხოლოდ დღესა ვხედავთ ერთად შეკრებილს.

ლაზიკის შესახებ მოყვანილია ცნობა ლაზების ჩამომავლობაზე და ბინა-ადგილზე (თავი I); ომები სპარსებთან და რომაელებთან (თავი II); სპარსების განზრახვა ლაზების გადასახლებაზედ, მათი გადასვლა რომაელების მხარეს და სპარსების დამარცხება (თ. III და IV); მეორე ბრძოლა სპარსებისა და რომაელებისა (თ. V); ლაზიკის მდგომარეობა მორიგების დროს, მეფე გუბაძე და მოლაპარაკება იუსტინიანესთან ლაზების მეფისა (თ. VI და VII); მორიგებაზე ლაპარაკი სპარსებისა რომაელებთან და დამარცხება სპარსებისა 555 წელსა; ზავი ლაზიკაში (თ. VIII და IX); ამბები ლაზიკაში იუსტინიანე კეისრის დროსა და იუსტინეს და კონსტანტინე პორფიროგენის დრომდე (თ. X და XI); ლაზიკის მდგომარეობა ლათინთაგან კონსტანტინოპოლის აღებიდამ ტრაპიზონის აღებამდე მუჰამედ II-საგან, 1204—1461 წლამდე (თ. XII).

ამ აღწერილობაში ბიზანტიის მწერალნი შეეხებიან მთელ დასავლეთ საქართველოს, ესე იგი მთელ იმერეთსა და ჭანეთს. ბევრი გარემოება თუმცა ძნელი გამოსარკვევია, მაგრამ ეს მასალა ძვირფასია, რადგანაც ქართლის ცხოვრებაში და სხვა ქართულ წყაროებში არ იპოვება.

დასასრულ უნდა ვსთქვათ, რომ წიგნი ლამაზად არის დაბეჭდილი. პირველი ნაწილი თითქმის ძნელი საშოვნელია წიგნის მაღაზიებში. ეს მეორე ნაწილი, თუ არ მეტად, ნაკლები საინტერესო არ არის პირველზე. ჩვენის აზრით, საქართველოს ისტორიის შემსწავლელისათვის ეს წიგნი მუდამ საჭიროა და დიდად გამოსადეგი.

დეპეშა

16 მარტი

რიო-დე-ჟანეირო. აქაური მეციხოვანეთა ჯარი უკმაყოფილოა იმ ჯარით, რომელსაც სამხრეთ პროვინციებისკენ ებრძანა წასვლა, აიშალა და არ დაჰმორჩილდა ბძანებას. ამის გამო მთავრობამ თავისი განკარგულება შესცვალა. ქალაქში დიდი უკმაყოფილებაა.

ბერლინი. «National Zeitung»-ი გვაუწყებს: მას შემდეგ, რა-კი მოზავე კაბინეტმა გამოაცხადა, რომ გერმანიის ეხლანდელი პოლიტიკა შეუცვლელად წარიმართაო, პირად ექმნებათ მოლაპარაკება მთავარ მინისტრებსაო.

ნიუ-იორკი. ოგაიოს ლელე ცინცინატიდგან კეირამდე საშინლად გაანადგურა გრიგალმა. ლუიზვილეში 300 სახლი დაიქცა და 800 კაცი დაილუპა. ამათში 300 კაცი ქვეშ მოჰყვა საქალაქო გამგეობის შენობის ნანგრევებს, რომელშიაც დიდი კრება იყო ბალითურთ.

ბელგრადი. კაბინეტი გრუიჩის თავმჯდომარეობით შესდგა.

ბერლინი. პრინცი უელსისა და იმისი ვაჟიშვილი დღეს კობურგს წაბრძანდნენ.

საკალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქეთ ჩყჟ (1890) წელიწადია. ქვეყნის შექმნიდამ 7398.
ძველი ინდიქტიონი მე-14
ახალი ქორონიკონი—უპბ=482 წელიწადია. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ.
ახალი ინდიქტიონი მე-4.
ამისი ქორონიკონი მე-46 წელიწადია. დაიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ.
1890 წლის ზედნადებია—17.

მარტი 31 დღით არის

18 დღე კვირა. ქართველ. წმ. კირილე, იერუსალიმელ პატრიარქისა. კათოლ. წმ. გერტრუდასი, პატრიკისა და ბოლესლავასი. სომეხ. 35 დღე დ-არხვისა. წმ. სებასტიას ორმეოცთა წამებულთა. მზე ამოდის 5—47, ჩადის 6—48. ჭეშმარიტი შუადღე 12—4. მთვარე 10 დღისაა.

19 დღე ორშაბათი. ქართვ. წმ. ხვრისანთე და დარიასი. კათოლ. წმ. იოსებისა, აბრამისა და იაკობისა. სომეხ. 36 დღე დიდ-მარხვისა. მზე ამოდის 5—45, ჩადის 6—52. ჭეშმარიტი შუა-დღე 12—4. მთვარე 11 დღისაა.

განცხადებანი

სასტუმრო ოთახები
„ქუთაისი"
იარმუკაზე.
გვაქვს ძალიან სუფთა და მოწყობილი ნომრები. თითო ნომერი ჰღირს დღე-ღამეში ათ შაურიდგან ოთხ აბაზამდე, თთვეობით—უფრო იაფად.
იქვე ისყიდება რუსული ახალი
ბილიარდი
თავისის ხუთის „შარითურთ".

ჩვენ წავართვით ძმათა პეტროკოკინოს ოდესის ფირმას იმის უფლება, რომ ვყიდოთ ჩვენი
საზოგადო წასასმელი
ლითონთა საწმენდავად
საუკეთესო ღირსებისა
მთელის ქვეყნის მიწზედ!
წავართვით იმ მიზეზით, რომ იგი საქვეყნოდ აღიარებულ ჩვენის ლითონთა საუკეთესო წასასმელის მაგიერ ყალბს წასასმელსა ჰყიდის, ჩვენის ფაბრიკის ყუთის მსგავსს ყუთში გაკეთებულს.
—შემომკვეთლებს ვთხოვთ პირდაპირ ჩვენ შემოგვიკვეთონ.

მყიდველებსა ვთხოვთ ყურადღება მიაქციონ აქ დაბეჭდილს სურათს ჩვენის ფაბრიკის მარკისას. ეს სურათი ლითონის წასასმელის ყველა კოლოფზეა. თუ კოლოფს ასეთი სურათი არა აქვს და მხოლოდ ამისი მსგავსია, ყალბი იქნება.
(26—7)

„წერა-კითხვის" წიგნის მაღაზიამ შეიძინა
ჟურნალ **„ნობათი"**-ს
ყველა ნომერი, გარდა სანიმუშოსი, რომელიც სრულებით აღარ მოიპოვება გასასყიდად. ყველა ნომერი ერთად, რიცხვით ათი წიგნი, ზედ დამატებით ცალკე წიგნად დაბეჭდილ წიგნისა «ლომკაცი»,—სულ თერთმეტი წიგნი ღირს
2 მან.
ვინც ტფილისს გარეშე დაიბარებს, გასაგზავნი ხარჯი მყიდველმა უნდა იკისროს.

უმაღლესად დამტკიცებული კავკასიის სააფთიაქო საქონლის ვაჭრობის ამხანაგობაში
მიღებულია დასნეულებულ ვაზების საქიმოდ:
ვერმორელის აპარატები
და ზოგიერთი სათადარიგო მოწყობილობა (ვინიცობაა, აპარატს გაუტყდა რამე), ტყავის საბერველები გოგირდის ფხვნილისათვის, საუკეთესო ინგლისური შაბიამანი, გოგირდის ფხვნილი (сѣрный цвѣтъ) და სხვ.
ვინც ვერმორელის აპარატებს გამოიწერს, იმას დაეთმობა მეურნე ე. დ. ინანოვის წიგნი:
„მოკლე პრაქტიკული დარიგება ვენახების საქიმოდ".
სხვა-და-სხვა მოწყობილობა და მასალა
ღვინისა და ვენახის წვენის გასაწმენდად და გამოსაკვლევად.
ვისაც ყიდვა სურს, ბე უნდა გამოგზავნოს.
(100—1)

საწყობი
გ. ადელხანოვისა და ამხ.
ფაბრიკისა და ქარხნის საქონლისა
ერევნის მოედნისა და შუა ბაზრის კუთხეში, სახლი გენერალ ტერ-ასატუროვისეული.
მზა ფეხსაცმელები მამრთა და მდედრთათვის ახალის სხვა-და-სხვა ფასონისა ისყიდება წვრილ-წვრილად იმავე ფასად, როგორც ფაბრიკებში.
ტყავის საქონელი: სამოგვე (юфть) თეთრი და შავი, ყოველგვარ ხარისხის ცხენის ტყავი, თელათინები (აპოიკები), მეშები (საფიანები), კუმუსტები (საგრენები), დაჭიმული სამოგვე (юфтовыя вытяжки), ნახევრად მოთელილი ტყავის საქონელი (полувалы), ფეხსაცმელის ძირები ანუ ლანჩები (პადოშები), საუნაგირე და მოუქნელი ტყავები (сыро-мятныя кожи).
მოთელილ ნაბდების საქონელი
ყველა ხარისხის მოთელილი ნაბადი და ლეკური ნაბდები.
უმთავრესი კანტორა ტყავების ქარხნისა იმყოფება: ტფილისში, ერევნის გზა-ტკეცილზე, საკუთარს სახლში. 10—1

ტფილისში ქალაქის შუაგულ, გოლოვინის პროსპექტზე, ბანკირის ჩითახოვის სახლში, კრუჟოკის გვერდზე, გავმართე მდიდრულად მორთული ნომრები:
„დ ა ნ ი ა"
ყოველ მხრით მოხერხებული. ფასი თითო ოთახისა 60 კაპ. დაწყებული 5 მანათამდე დღე და ღამეში.
თთვეობით ბევრად ნაკლებ შეიძლება.
მსურველთათვის საბანებელი ბანაც არის: ცივისა და თბილის წყლისა.
კანტორა თავს მდებს, რომ მოსამსახურე ქალნი და კაცნი თავაზიათა და პატივისცემით მოექცევიან მდგმურთ.
საჭმელ-სასმელი გემრიელია, შინაური, სუფთად გაკეთებული.
სადილი ორ-ფერი საჭმელი—55 კ. } მსურველთ ფინჯანი ყავა.
— სამ-ფერი საჭმელი—75 კ. }
გვყავს საკუთარი მოსარეცხე და იფრინდა აქეთ-იქით გასაგზავნად.
(30—7) ნომრების პატრონი პეტრე საყვარელიძე

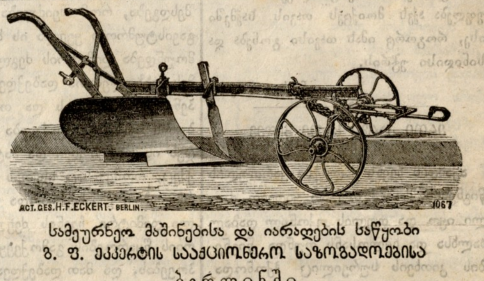

სამეურნეო მაშინებისა და იარაღების საწყობი
გ. ფ. ეკკერტის სააქციონერო საზოგადოებისა
ბერლინში
და სხვა ქარხნებისა აქვს გამართული
ე. ფ. აუფერმანს ტფილისში,
მიხეილის ქუჩაზედ, № 117.
ფოლადის გუთნები
ერთ-სახნისიანი ღრმად-მხვნელი და ბევრ სახნისიანი გუთანი.
სალეწი მაშინა (ცხენით და ორთქლით სატრიალებელი).
მარცვლის გამრჩევი და გამწმენდი მაშინები.
ინგლისური სანიავებელი, გორველის გამომრჩევი და სხვანი.
სამკალი მაშინა.
სათიბი მაშინა
ფოცხები, სათესი მაშინები, საროში და სხვანი.
რაც შარშანდელ გამოფენიდგან მაშინები დარჩა, იმაში მყიდველს მანეთზე ორი შაური დაეთმობა უწინდელ ფასიდგან. (50—10)

Доз ценз. Тифлисъ, 17-го Мартъ 1890 г. Типо-Литографія К. I. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ-Мелик д. бр. Месхіевыхъ რედაქტორ-გამომცემელი. ილია ჭავჭავაძე